

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša runa paneldiskusijā par jaunajām kaimiņvalstīm 10.Starpautiskajā Bertelsmana forumā 2006.gada 22.septembrī

Pēdējo divu gadu laikā esmu personīgi viesojies vairākās jaunajās kaimiņvalstīs un daudz runājis ar šo valstu politiķiem un valdību pārstāvjiem.

Vēlos izmantot šo iespēju un īsi iepazīstināt jūs ar dažām domām par Eiropas Savienības attiecībām ar tās jaunajiem kaimiņiem.

Pirmkārt, Eiropas Savienība pieņēma pareizo lēmumu, 2003. gadā uzsākot Jauno kaimiņu politiku – vismaz šīm valstīm kopš 2003. gada ir nodrošināta virkne skaidru instrumentu ciešāku attiecību veidošanai ar Eiropas Savienību.

Manuprāt, tas bija pirmais un svarīgais solis, bet otrais solis ir ticis atlikts neskaidribu dēļ ap Konstitucionālo līgumu.

Otrkārt – un tā ir zināmā mērā kritiska piezīme – Eiropas Savienībai neizdevās attīstīt jauno attiecību veidu ar kaimiņiem paralēli un līdzsvaroti. Un šodien ir skaidrs, ka šī politika radīja dažus nevajadzīgus traucējumus, kam iespējamās ilgtermiņa politiskās sekas.

Trešā lieta ir saistīta ar pašiem kaimiņiem. Ir skaidrs, ka izstrādātie rīcības plāni ir uzskatāmi par rokasgrāmatu reformu īstenošanai. Un visu izšķirs tikai attiecīgo valdību politiskā griba pieņemt pareizos lēmumus pareizajā brīdī.

Manuprāt, dažās kaimiņvalstīs valdības būtiski novilcināja īstermiņa nepopulāru lēmumu pieņemšanu, kas dotu ieguvumu nākotnē. Un iespējams, ka šodien pieņemti lēmumi ir grūtāk nekā iepriekš. Taču valdībām būtu jāpārvar šis burvju loks, lai pierādītu Eiropas Savienībai, ka tās patiešām nopietni attiecas pret reformām.

Vēl viena problēma ir saistīta ar pieņemto noteikumu ieviešanu. Es zinu no pieredzes Latvijā, ka noteikumu pieņemšana dažkārt ir vieglākā uzdevuma daļa. Tomēr, lai veiksmīgi veidotu ciešākas attiecības ar Eiropas Savienību, pret ieviešanas procesu ir jāizturas ar vislielāko nopietnību.

Tagad es vēlētos atgriezties pie Eiropas Savienības. Manā skatījumā Eiropas Savienība dažkārt ir pārlietu kritiska un nesniedz ļoti nepieciešamos pozitīvos signālus par kaimiņu spertajiem soļiem pareizajā virzienā, pat ja tie ir nelieli.

Ja man jāraksturo pašreizējā politiskā situācija Eiropas Savienībā, man jābūt atklātam. Es neredzu iespēju, ka Eiropas Savienība varētu nosūtīt spēcīgus un pārliecinošus vēstījumus kaimiņiem par plānotajām attiecībām pēc rīcības plānu īstenošanas. Un tas ir saistīts ar tādu vienkāršu faktu, ka Eiropas Savienība nespēj pieņemt nekādus nozīmīgus politiskus lēmumus pirms nav atrisināts Konstitūcijas jautājums.

Ko Eiropas Savienība var darīt šādos apstākļos? Manuprāt, ir tikai viens iespējamais ceļš, un tas ir saistīts ar ekonomiskajām iniciatīvām un atvērtāku tirdzniecību ar jaunajiem kaimiņiem. Aktīvāka tirdzniecība ar Eiropas Savienību neapšaubāmi

stimulētu ekonomisko izaugsmi.

Runājot par jaunajiem kaimiņiem, es nevaru nepieminēt Krieviju. Eiropas Savienības jaunie kaimiņi Krievijai ir seni un tajā pat laikā jauni kaimiņi. Manā skatījumā, ne Eiropas Savienībai, ne Krievijai nevajadzētu uzskatīt vienu otru par konkurentēm šajās valstīs. Jaunajiem kaimiņiem būtu jākalpo par pārbaudījumu iespējami augstākam sadarbības līmenim starp Eiropas Savienību un Krieviju. Vienlaikus jauno kaimiņvalstu valdībām pašām ir jāpieņem skaidri lēmumi par reformām, ekonomisko attīstību un nākotnes nodomiem.

Papildus vēlos uzsvērt, ka Jauno kaimiņu politika ir arī daudzsološs līdzeklis daudz ciešāku attiecību veidošanai starp Eiropas Savienību un Amerikas Savienotajām Valstīm.

Visbeidzot, gan Eiropas Savienībai, gan jaunajiem kaimiņiem ir jābūt ļoti pragmatiskiem un nopietniem katrā sadarbības aspektā. Abām pusēm ir jāizvairās no diplomātijas, kas balstīta uz saukļiem. Tikai praktiska un uz rezultātiem orientēta sadarbība ļaus sasniegt mums visiem vajadzīgos rezultātus.